

**MEDOBČINSKI URAD ZA VARSTVO OKOLJA
IN OHRANJANJE NARAVE**
Slovenska ulica 40, 2000 MARIBOR

Številka: 35500-7/2014

Datum: 2. 12. 2014

ZAPIS

23. seje Komisije za pitno vodo, ki je bila v sredo, dne 26. novembra 2014, v dvorani generala Rudolfa Maistra, II. nadstropje Mestne občine Maribor, Ulica Heroja Staneta 1, Maribor

Prisotni: **dr. Martina Bavec**, Fakulteta za kmetijstvo in biosintetske vede UM; **Leonida Gregorič**, Kmetijsko gozdarski zavod, Maribor; **Janja Kranjc**, Upravna enota Maribor, Oddelek za okolje in prostor; **Nataša Dolinšek**, Nacionalni inštitut za javno zdravje OE Maribor; **Sebastjana Klepec**, Mariborski vodovod; **Vesna Hrženjak in Nataša Sovič**, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano Maribor (NLZOH); **Leon Budja**, Občina Hoče – Slivnica; **Blaž Rajter**, Občina Miklavž; **mag. Vladimir Kaiser**, Inšpektorat za okolje RS, OE Maribor; **Saša Ajd**, Občina Ruše; **Štefan Oreški**, Medobčinski inšpektorat; **mag. Mateja Klaneček**, ARSO OE Maribor; **Marina Gacin**, Agencija RS za okolje, Sektor za kakovost vode; **mag. Venčeslav Lapajne**, Zunanji strokovni sodelavec NLZOH; **Mateja Krampač**, MOM, SUP; **mag. Irena Kopač**, Inštitut za ekološki inženiring; **dr. Jure Krivic**, Geološki zavod Slovenije; **Brigita Čanč** in **Olga Mravlje**, MUVOON.

Odsotni člani komisije: **Benjamin Lorbek**, Zdravstveni inšpektorat RS, **Prof.dr. Renata Jecl**, Fakulteta za gradbeništvo UM; **Mirjana Fesel**, Vodnogospodarsko podjetje Drava, Ptuj; **Ivanka Gale**, Nacionalni inštitut za varovanje zdravja RS, Ljubljana; **Samo Kumer**, Mariborski vodovod; **mag. Nevenka Colnarič**, Ministrstvo za okolje in prostor (MKO), Direktorat za javne službe in investicije, OE Maribor; **mag. Simon Hmelak**, Občina Miklavž (namesto njega na komisiji prisoten Blaž Rajter); **Tatjana Košar**, Inšpektorat za kmetijstvo in okolje; **Marjan Topič**, Občina Duplek; **Tatjana Kruder**, Občina Hoče-Slivnica; **Marjan Blassin**, MOM, SKP; **mag. Franjo Švajger**; Medobčinski inšpektorat (namesto njega na komisiji prisoten Štefan Oreški)

Dnevni red:

1. Otvoritev seje komisije (Brigita Čanč, MUVOON, predsednica komisije)
2. Predstavitve izvajanja sklepov prejšnje seje komisije (Olga Mravlje, MUVOON).
3. Nadaljnje aktivnosti za vzpostavitev okoljske platforme - področje voda (mag. Slavko Lapajne, zunanji strokovni sodelavec NLZOH)
4. Pregled in ugotovitve raziskav na območju črpališča Betnava (dr. Jure Krivic, GeoZS).
5. Kvaliteta pitne vode in načrpane količine (mag. Danilo Burnač, direktor Mb vodovoda)
6. Rezultati imisijskega monitoringa in poročanje o aktivnostih v zvezi z raziskavami Farmakoloških sredstev sredstev (FAS) in kovinami v internem omrežju (Nataša Sovič, NLZOH Mb).
7. Hidrološko stanje vodnih virov Mb vodovoda in klimatske spremembe (mag. Irena Kopač, IEI)
8. Razprava
9. Zaključki in razno

1) in 2)

Letošnje leto beležimo že 23 sejo komisije za pitno vodo. Komisija je bila ustanovljena leta 1996 z namenom, aktivno in strokovno sodelovati in usmerjati v primeru pojavnosti različnih problemov glede podzemne vode in s tem pitne vode, kot so: potencialna ogroženost podzemnih voda, trendov slabšanja kvalitete in količine podzemnih voda. Komisija je bila ustanovljena z namenom, da se na strokovni ravni dogovori o ukrepih v primeru prekoračitve koncentracij posameznih polutantov. Komisija spremlja delo na področju raziskav podzemnih voda in na področju izvajanja imisijskega monitoringa tal, podzemnih in površinskih voda, ki se izvajajo v Mestni občini Maribor in Mariborskem vodovodu. Komisija spremlja in se aktivno udeležuje pri kreiranju dolgoročne strategije varovanja podzemnih voda in oskrbe s pitno vodo.

Pregledali smo realizacijo sklepov iz prejšnje seje komisije: Sklep 1 je realiziran in sicer bo Aquasystems v okviru rednega monitoringa naročil dodatne meritve na farmakološke substance. Meritve se bodo izvajale 1x letno na vstopu in izstopu iz Centralne čistilne naprave.

Sklep 2 in 3 bomo realizirali marca 2015, ob Svetovnem dnevu voda bomo skupaj z NLZOH in Mariborskimi lekarnami, organizirali kampanjo o pravilnem ravnanju z odpadnimi zdravili in o tem obvestili čim večje število občanov.

Sklep 4 je bil realiziran na komisiji, dr. Krivic je poročal o rezultatih raziskav v zvezi s spremembo vodovarstvenih območij črpališča Betnava.

V zvezi s sklepom 5 za vzpostavitev tehničnega muzeja v objektih črpališča Betnava, je bilo z direktorjem Mariborskega vodovoda dogovorjeno, da bi vse zgodovinsko pomembne objekte oskrbe s pitno vodo povezali v učno pot. Učna pot bi bila na razpolago strokovno tehničnim šolam za ogled ob naravoslovnih dnevih. Vsi objekti bi bili označeni, opisani in ponujeni na ogled širši javnosti. Predhodno pa mora Mb vodovod pregledati in oceniti v kakšnem stanju so objekti in na kakšen način bi jih povezali v zgodbo o pomenu vodovoda skozi zgodovino.

Sklep 6, naš urad je bil zadolžen, da preveri kako se izvaja oziroma upošteva celovito gospodarjenje z vodami JZ dela Maribor. Preverili smo pri pristojnih službah in prejeli naslednji odgovor: »Trenutno se ta del obravnava v sklopu izgradnje J obvoznico. Iz Sektorja za urejanje prostora MOM prejeli naslednje: Naloga je trenutno v fazi potrjevanja okoljskega poročila in izbrane variante na Vladi RS. Z vidika varovanja površinskih in podzemnih voda je v postopek vključena Agencija RS za okolje, ki je izdala pozitivno mnenje k okoljskemu poročilu in študiji variant z izbrano varianto. Vsi posegi na tem območju so načrtovani najmanj dva metra nad gladino podzemne vode, zaradi česar trasa ceste tudi ni v celoti vkopana. Celotna procedura potrjevanja variante pa je trenutno v praznem teku.«

Pri sklepu 7 je prišlo do napake. Govorili smo namreč o kvaliteti pitne vode v omrežju in problemih interne inštalacije, kjer se zaradi neustrezne izvedbe in vzdrževanja pojavljajo težke kovine. Zato bi se moral sklep glasiti: »ZZV Maribor (sedaj NLZOH) v sklopu priprave člankov o izvajanju imisijskega monitoringa, vključi še raziskave kovin v internem omrežju«. Naš urad je skupaj z NLZOH ravnateljem šol pripravili predavanje o tej temi. NLZOH pa je pripravil še strokovni posvet: »Stik s pitno vodo ter korozija kovinskih materialov vodovodnih inštalacij«, ki so se ga udeležili predstavniki šol, občinske uprave, vzdrževalci omrežja in drugi. Več nam je v svojem prispevku predstavila Nataša Sovič iz NLZOH.

Sklep 8 v zvezi z realizacijo Načrta varne oskrbe s pitno vodo, je bilo ugotovljeno, da na državni ravni še niso sprejete pravne podlage z usmeritvami, na kakšen način naj se načrt vključi v sistem nadzora oskrbe s pitno vodo. Ko bodo ustrezni predpisi sprejeti, bomo z vključevanjem načrta varne oskrbe v sistem oskrbe s pitno vodo tudi nadaljevali.

Sklep 1: Marca 2015, ob Svetovnem dnevu voda bo MUVOON skupaj z NLZOH in Mariborskimi lekarnami, organizirali kampanjo o pravilnem ravnanju z odpadnimi zdravili in o tem obvestili čim večje število občanov tudi sosednjih občin.

V nadaljevanju so potekale predstavitve po dnevnem redu.

3)

Mag. Venčeslav Lapajne strokovni sodelavec NLZOH, nam je predstavil nadaljevanje projekta Okolje in zdravje prebivalcev Mestne občine Maribor – razvoj informacijskega sistema za spremljanje zdravstveno – okoljskih podatkov in kazalcev - Okoljska platforma, kot to narekuje Zakon o varstvu okolja. Namen naloge je povezati okoljske dejavnike (kvaliteta pitne vode, zunanega in notranjega zraka, tal, živil, varstvo pred hrupom in varstvo zelenih površin in zdravje ljudi) in jih predstaviti v obliki standardiziranega informacijskega sistema za spremljanje okoljsko – zdravstvenih podatkov in kazalcev, ki bi bil vedno in na enostaven način dostopen strokovni in laični javnosti. V letu 2015 se bo predvidoma izdelala okoljska platforma pilotno za okoljski dejavnik vode. Rezultati bodo podlaga za prijavo na razpis za čezmejni projekt Slovenija – Avstrija 2014 - 2020, s trenutnim delovnim naslovom: »Ocena potencialne nevarnosti za kakovost vode iz različnih virov, antropogenih kemikalij, pesticidov in drugih onesnaževal«, kjer bomo vključili še druge dejavnike okolja. Pri tem bomo uporabljali podatkovne baze tako lokalnih kot tudi državnih institucij, ki smo jim namen projekta tudi predstavili.

Sklep 2: Zaradi vedno večjega vpliva okoljskih dejavnikov na zdravje ljudi komisija predlaga, da se s projektom nadaljuje, kot je bilo predstavljeno. O rezultatih se sprti poroča komisiji na njenih sejah.

4)

Dr. Jure Krivic je predstavil rezultate meritev in raziskav na območju črpališča Betnava. Raziskave in meritve so potekale v 5 novih piezometrih in okoliških piezometrih. Glede na domneve, da podzemna voda doteka iz dveh napajalnih zaledjih, se je pojavil dvom o ustreznosti vodovarstvenih območij. Zbrani so bili zgodovinski podatki o geometriji vodonosnika in višinah podzemne vode.

Opravljenе so bile zvezne meritve višin podzemne vode, črpalni preizkusi v piezometrih, posnetki gladin podzemne vode v širši okolici. Glede na dosedanje raziskave je bilo ugotovljeno, da vodnjaki črpališča Betnava nimajo istih napajalnih zaledij in da depresijski lijak predvidoma ne sega preko prometnic. Dileme pa so ostale glede poteka in obsega razvodnic med severnim in južnim napajalnim zaledjem, razsežnostjo depresijskega lijaka in pa od kod vir onesnaženja v južnem delu črpališča. Raziskave bomo nadaljevali za natančnejšo določitev lokalnih smeri toka podzemne vode, depresijskih lijakov. Razen tega je dr. Krivic podal priporočila in sicer bi bilo potrebno razmisliti o ureditvi dviga črpalnih ploščadi namesto povečanja črpanja ob visokih vodostajih, sanaciji jaškov ob vodnjakih in nadzoru nad onesnaževanjem v prispevnem območju Radvanjskega potoka.

Sklep 3: MUVOON se dogovori z izvajalcem raziskav na območju črpališča Betnava, da na naslednji seji komisije poroča o možnosti spremembe vodovarstvenih območij.

Sklep 4: Mariborski vodovod sanira jaške ob vodnjakih črpališča Betnava in o tem poroča na naslednji seji komisije.

Sklep 5: Mariborski vodovod prouči spremembo ureditve (dvig) črpalnih ploščadi namesto povečanja črpanja ob visokih vodostajih in poroča o tem v sklopu poročila o kvaliteti ter načrpanih količinah vode na naslednji seji komisije.

5)

Ga. Sebastjana Klepec je predstavila rezultate notranjega nadzora pitne vode. Od 1.1.2014 do 31.10.2014 je bilo odvzetih 1.771 vzorcev za mikrobiološke analize in 80 vzorcev za kemijske analize. V tem obdobje je bilo 2,3% vzorcev mikrobiološko neskladnih (v letu 2013 v enakem obdobju 2,6 %) in 2,5 % kemijsko neskladnih (v letu 2013 v enakem obdobju 3,5 neskladnih vzorcev). Vzrok za mikrobiološko neskladne vzorce je največkrat v stanju interne instalacije (neustrezno vzdrževanje interne instalacije, premajhna poraba vode in posledično zastajanje, itd.). Kot popravni ukrep je Mariborski vodovod odvzel kontrolni vzorec in sicer na lokaciji, kjer je bil odvzet mikrobiološko neskladen vzorec. Istočasno pa se je uporabniku, kjer je bil odvzet mikrobiološko neskladen vzorec, priporočalo še intenzivno spiranje interne instalacije. Vzrok za kemijsko neskladne vzorce je bila povečana vsebnost metolaktora v vzorcu vode, ki je bil odvzet na črpališču Ceršak in v Osnovni šoli Ceršak. Ga. Klepec je povedala, da se poraba vode zmanjšuje kar gre pripisati ugašanju industrije ter varčevanju potrošnikov s pitno vodo (najverjetneje je poraba vode manjša tudi zaradi izrazito deževnega leta).

Sklep 6: MUVOON z pristojnimi službami dogovori, kako preprečiti odlaganje odpadkov takoj za ograjo območja črpališča Betnava.

Sklep 7: MUVOON z Inšpekcijo za kmetijstvo dogovori protokol kontrole uporabe fitofarmaceutskih sredstev na kmetijskih zemljiščih, ki ležijo na vodovarstvenih območjih.

6)

Ga. Nataša Sovič je predstavila Imisijski monitoring Mestne občine Maribor, ki ga sofinancira 13 občin SV Slovenije. Monitoring se kontinuirno izvaja vse od leta 2001 z nekaterimi vsebinskimi spremembami na 17 vzorčnih mestih tal, 5 mestih površinskih voda in 23 mestih vzorčenja za podzemne vode. Vsebnosti nitratov v mestnem središču se zvišujejo, vzrok za ta pojav ni povsem jasen, med možnimi viri je lahko tudi neurejena kanalizacija in soljenje cest. Izpostavljena je bila problematika črpališča Ceršak.

Sklep 8: MUVOON v svoj imisijski monitoring vključi monitoring potoka Ceršak, zaradi preseganja metolaktora v pitni vodi, da se ugotovi ali potok prinese s sabo pesticide.

7)

Mag. Irena Kopač je predstavila problematiko hidrološkega stanja vodnih virov Mb vodovoda v povezavi s podnebnimi spremembami. Podzemne vode Dravskega polja se napajajo s padavinami, zato je zelo pomembno kako ravnamo z vodami, potoki, ki dotekajo s Pohorja. Izgradnja dodatnih raziskovalnih vrtin pri izgradnji Z in J obvoznice je zato zelo pomembna in se mora izvesti natančno spremljanje vseh vplivov izgradnje na napajalno zaledje črpališča Betnava in Bohova. Potrebno bi bilo razmisliti o aktivni zaščiti teh črpališč, prav tako pa izgraditi II fazo aktivne zaščite črpališča Urbanski plato.

Sklep 9: MUVOON pristojne službe zaprosi za razlago aktivnosti v zvezi z izgradnjo II. faze aktivne zaščite črpališča Urbanski plato.

8) in 9)

Mag. Kaiser je povedal, da se pri predelavi gradbenih odpadkov v gradbene materiale (npr. polnilo za gradnjo objektov, posip za ceste,...) uporablja standard SIST EN 13242, ki pa zajema le fizikalno mehanske lastnosti. Prav bi bilo, da bi gradbeni proizvodi iz predelanih gradbenih odpadkov zadostili kemijskim lastnostim, ki jih morajo imeti inertni odpadki po Uredbi o odlagališčih odpadkov. Takšni namreč predstavljajo potencialno nevarnost za podzemne vode zaradi izpiranja teh materialov.

Sklep 10: MUVOON se s predstavniki MOP dogovori za sestanek v zvezi s potrebno spremembo zakonodaje, za rešitev te problematike.

Potekala je tudi razprava o pojavu povečevanja trdote pitne vode črpališč Mb vodovoda. Kje so vzroki?

Sklep 11: MUVOON v imisijski monitoring monitoring vsake 4 leta vključi preveritev mineralizacije podzemnih voda in s tem pitne vode.

Pripravil-a:
Olga MRAVLJE, univ.dipl.biol.
Višja svetovalka

Brigita ČANČ, univ. dipl. inž., spec.
Direktorica medobčinskega urada

Posredovano:

- dr. Andreju Fištravcu, županu MOM
- Damjanu Lahu, v. d. direktorju MU,
- mag. Tomažu Kanclerju, predsedniku odbora za urejanje prostora in varstvo okolja,
- članom komisije za pitno vodo,
- predavateljem,
- vabljenim,
- občinam, ki sofinancirajo imisijski monitoring
- na spletno stran <http://www.maribor.si/okolje>